

Utenos r. Užpalių gimnazijoje nuo 2021 rugsėjo projekto „Ketrios gamtos stichijos mokinių pažangai“ dalyvauja penkiolika 8 klasės mokinių: 12 iš jų tęsia veiklas nuo projekto pradžios, trys prisijungė nuo mokslo metų pradžios, atvykę į šią mokyklą. Kiekybinis mokinių bendrųjų kompetencijų įsivertinimas rodo, kiek mokinių vertino kiekvieną kompetenciją 4-1 balu po pirmojo (2021-06 mėn.) ir antrojo (2021-12 mėn.) etapų:

Kompetencija	4 balai			3 balai			2 balai			1 balas		
	21-06	21-12	22-06	21-06	21-12	22-06	21-06	21-12	22-06	21-06	21-12	22-06
Pažinimo	3	5		7	5		2	2		0	0	
SESG	4	4		5	7		3	1		0	0	
Kūrybiškumo	2	6		8	5		2	1		0	0	
Pilietiškumo	4	3		6	9		2	0		0	0	
Kultūrinė	4	6		6	6		2	0		0	0	
Komunikavimo	5	4		5	6		2	2		0	0	
Iš viso	22	28		37	38		13	6		0	0	
%	31%	39%		51%	53%		18%	8%				

Trys mokiniai į projekto veiklas įsijungė nuo 2021 rugsėjo. 2021 gruodžio mėnesį bendrąsias kompetencijas įsivertino taip:

Kompetencija	4 balai			3 balai			2 balai			1 balas		
	21-06	21-12	22-06	21-06	21-12	22-06	21-06	21-12	22-06	21-06	21-12	22-06
Pažinimo	-			-	1		-	2		-	0	
SESG	-			-	2		-	1		-	0	
Kūrybiškumo	-			-	0		-	2		-	0	
Pilietiškumo	-			-	2		-	1		-	0	
Kultūrinė	-			-	1		-	1		-	1	
Komunikavimo	-			-	1		-	2		-	0	

Detaliau lyginant dviejų projekto etapų duomenis, matyti, jog bendrųjų kompetencijų pokytį projekto veiklose mokiniai vertina taip:

Kompetencija	Mokinių įsivertinimas nuo 1 iki 4					
	kilo		krito		nepakito	
	mok. sk.	%	mok. sk.	%	mok. sk.	%
Pažinimo	4	33%	2	17%	6	50%
SESG	5	42%	3	25%	4	33%
Kūrybiškumo	7	58%	2	17%	3	25%
Pilietiškumo	4	33%	3	25%	5	42%
Kultūrinė	4	33%	0	0%	8	67%
Komunikavimo	2	17%	3	25%	7	58%

Pažinimo kompetencija. Gebėjimų augimą balais pažymėjo po 33% mokinių. Pažinimo kompetencijos pažanga apibūdinama taip: „Susieju naują informaciją su žinoma. Moku

apibendrinti asmeninę pažangą mokantis gamtos mokslų”, „Moku susieti naują informaciją su žinoma, geriau pavyksta kelti probleminius klausimus, gana lengva formuluoti hipotezes. Moku pasirinkti tinkamas veikslas...””, „... po nuotolinio daugiau reikia, kai keli klausimus ar apibendrinai”. 17% mokinių balais žymi, kad pažinimo kompetencija silpnėjo, sakydami: „Kai mokomės mokykloje, sunkiau sekasi kelti teisingus probleminius klausimus...”, „ne taip lengva susieti naują informaciją su žinoma...” ir pan.” 50 % mokinių pažinimo kompetenciją vertina tuo pačiu balu, teigdami: „Gerai susieju naują informaciją su žinoma, bet pamačiau, kad sunku kelti probleminius klausimus”, „Man sunku kelti klausimus, geriau atsakinėti, „Man gerai sekasi įvertinti ir suprasti savo klaidas ir tose vietose tobulėti.”, „ Pasirenku užduotis pagal savo lygį, bet sunku daryti apibendrinimus.”, „Manau, man normaliai sekasi susieti naują informaciją su žinoma. Sugebu kelti probleminius klausimus. Sunkoka pasirinkti tinkamas veikslas užduotims atlikti. Stengiuosi apibendrinti savo asmeninę pažangą.”

SEGS kompetencija. Augimą balais pažymėjo 42% mokinių. Jie įvardija šiuos pažangos požymius: „Suprantu, kad reikia laikytis aplinkos apsaugos taisyklių, ypač po karantino”, „Man patinka rūpintis kitais, moku atsakingai priimti sprendimus. Stengiuosi gyventi aktyviai ir sveikai”, „Daugiau moku, gebu rūpintis kitais, atsakingai pagalvoju ir priimti sprendimus, supratau, ką darome gamtai per karantiną”, „Gebu rūpintis kitais, suprantu atsakingus sprendimus. Patirdamas nesėkmę, dar ne visada pajėgiu suvaldyti nusivylimo emocijas. Stengiuosi gyventi aktyviai ir sveikai“, „Bandau rūpintis kitais kuo dažniau, priimti sprendimus. Bandau suvaldyti nusivylimo emocijas. Stengiuosi gyventi aktyviai ir sveikai. Mokausi kaip saugoti gamtą.” 33% mokinių šios kompetencijos pokyčio balais neparodo, visgi sako: „Gebu rūpintis kitais, atsakingai priimti sprendimus. Patirdamas nesėkmę, nelabai pajėgiu suvaldyti nusivylimo emocijas. Beveik nesistengiu gyventi aktyviai ir sveikai”, „Normaliai sekasi rūpintis kitais, gal nelabai atsakingai priimu sprendimus”, „Gebu rūpintis kitais. Moku suvaldyti emocijas dėl nesėkmės. Bandau gyventi aktyviai. Moku prisiimti atsakomybę, saugau gamtą ir stengiuosi racionaliai vartoti išteklius”, 25 % balais pažymėjo silpnėjančią kompetenciją, šį pokytį apibūdina taip; „Gebu rūpintis kitais, bet ne visus sprendimus priimu atsakingai. Patirdamas nesėkmę, pajėgiu suvaldyti nusivylimo emocijas. Stengiuosi gyventi aktyviai ir sveikai...”, „Gebu rūpintis savimi ir kitais, moku valdyti savo emocijas, bet mokykloje tai daryti sunkiau negu nuotoliniame, aš stengiuosi saugoti gamtą”, „Gebu priimti sprendimus, bet mokykloje ne visada pajėgiu suvaldyti emocijas. Stengiuosi gyventi aktyviai ir sveikai. Prisiimu atsakomybę saugau gamtą ir racionaliai”.

Kūrybiškumo kompetencija. 58% mokinių pažangos įsivertinimo balas pakilo. Šį pokytį mokiniai apibūdina taip: „...gerai atsirenku reikiamą informaciją iš skirtingų šaltinių“, „darosi įdomu išbandyti mokymosi naujoves“, „apibendrinu, interpretuoju. Analizuoju gautus rezultatus, formuluoju išvadas. Pajėgiu darbą tobulinti“, „... man patinka naujoviškai mokytis...“, „Bandau pasirinkti gerą tyrimo būdą. Galiu analizuoti gautus rezultatus ir formuluoti išvadas. Stengiuosi darbą tobulinti“. 17 % mokinių kūrybiškumo kompetenciją pažymėjo mažesniu balu, pokytį aprašo taip; „Sunku mokytis iš kitų šaltinių, naujoviškai mokytis sunku, išvados sunku.”, „Atsirenku reikiamą informaciją iš skirtingų šaltinių, bet nelabai apibendrinu, interpretuoju. Sunku išbandyti mokymosi naujoves, planuoti”. 25 % kūrybiškumo kompetenciją vertina tuo pačiu balu, jie teigia; „Man sunku kelti klausimus, geriau atsakinėti”, „Atsirenku reikiamą informaciją iš skirtingų šaltinių, bet nelabai apibendrinu, interpretuoju. Sunku išbandyti mokymosi naujoves, planuoti.”

Pilietiškumo kompetencija. Augimą pažymėjo po 33% mokinių, jį nusako taip: „Suvokiu, kokia būna atsakomybė, nesilaikant susitarimų. Ir kokios būna pasekmės. Suprantu žmogaus poveikį gamtai. Laikais aplinkos apsaugos taisyklių“, „Suprantu ir man aiškios mano pareigos...“, „Suprantu žmogaus poveikį gamtai. Iš esmės laikais aplinkos apsaugos“, „Suprantu ir man aiškios mano pareigos. Suvokiu, kokia būna atsakomybė, nesilaikant susitarimų...“, „Man aiškios mano pareigos, nesunku prisiimti atsakomybę“. 42% mokinių pilietiškumo kompetenciją vertini tuo pačiu balu, sakydami: „Suprantu ir man aiškios mano pareigos“, „aš žinau atsakomybės svarbą, stengiuosi būti pareigingas, laikais visiems galiojančių susitarimų“, „Gerai suprantu savo pareigas. Žinau, kokios yra mano atsakomybės. Laikais aplinkos saugos taisyklių“. 25% mokinių pilietiškumo kompetenciją žymėjo mažesniu balu, sakydami: „Suprantu ir man aiškios mano pareigos, bet nesinori prisiimti atsakomybės, nesilaikant susitarimų... Laikais aplinkos apsaugos taisyklių.“, „Suprantu savo pareigas, bet kartais nenoriu jų laikytis. Suvokiu atsakomybę. Suprantu žmogaus poveikį gamtai. Laikais aplinkos apsaugos taisyklių.“, „Man aiškios mano pareigos, bet sunku jų laikytis, suvokiu, kokia mano atsakomybė ir suprantu, ką žmogus daro gamtai“.

Kultūrinė kompetencija. Gebėjimų augimą balais pažymėjo 33% mokinių. Savo kompetencijas apibūdina taip: „Atpažįstu ir gerbiu skirtingus požiūrius, suprantu gamtą, kas ten vyksta“, „Atlikdama bandymus, gamtos reiškinių stebėjimus, laikais etikos normų. Apibūdinu gamtos poveikį ir svarbą žmogui, pasauliui. Negaliu parodyti savo gebėjimų bendruomenėje.“, „Atpažįstu ir gerbiu skirtingus požiūrius. Apibūdinu gamtos poveikį ir svarbą žmogui, pasauliui. Galiu parodyti savo gebėjimus“, „Pradedu gerbti skirtingus požiūrius, kai tyrinėjame matau gamtos reiškinius“. 67% mokinių balais pažymi, kad kultūrinė kompetencija nepakito, sakydami: „Man aiškios mano pareigos. Suvokiu, kokia būna atsakomybė, nesilaikant susitarimų. Laikais aplinkos apsaugos taisyklių“, „Puikiai atpažįstu ir gerbiu skirtingus požiūrius. Atlikdamas bandymus, gamtos reiškinių stebėjimus, laikais etikos normų. Apibūdinu gamtos poveikį ir svarbą žmogui, pasauliui. Galiu parodyti savo gebėjimus bendruomenėje.“, „man svarbi kitų žmonių nuomonė, aš visada pasiruošusi ją išklausyti ir įvertinti abipusei naudai“, „atpažįstu ir gerbiu visų poreikius, laikais etikos normų ir žinau svarbą bei poveikį gamtai“, „Gerbiu skirtingus požiūrius. Stengiuosi laikytis etikos normų“.

Komunikavimo kompetencija. Pažangą pažymėjo balais 17% mokinių; „Sėkmingai dirbu grupėse, pristatau darbus, galiu ne tik pagrįsti savo nuomonę, bet padėti kitiems.“ 58% teigia, kad komunikavimo kompetencija šiuo laikotarpiu nepakito: „Sėkmingai mokausi dirbdamas grupėje. Pristatau atliktą užduotį“, „Moku dirbti grupėse. Skiriu ir tinkamai taikau gamtamokslinės sąvokas, simbolius, formules, kiek sunkoką su matavimo vienetais. Galiu pagrįsti savo nuomonę, tyrimo rezultatus. Moku pristatyti atliktą užduotį.“ 25% mokinių komunikavimo kompetenciją apibūdino kaip silpną: „Man patinka mokytis grupėje, bet reikia pasakyti ir kitiems, ne vien klausti, kai pats nežinau“, „Kai mokomės mokykloje, sunkiau grupėje. Aš skiriu ir tinkamai taikau gamtamokslines sąvokas, terminus, simbolius, formules, matavimo vienetus. Bet man nelengva formuluoti klausimus, pagrįsti savo nuomonę, pristatyti atliktą užduotį.“, „...nevengiu darbų grupėmis, galiu suformuluoti, pasakyti ir pagrįsti savo nuomonę, bet sunku padėti kitam“. 58% mokinių komunikavimo kompetenciją vertina tuo pačiu balu; „Sėkmingai mokausi dirbdamas grupėje. Pristatau atliktą užduotį.“, „Moku dirbti grupėse. Skiriu ir tinkamai taikau gamtamokslinės sąvokas, simbolius, formules,

kiek sunkoką su matavimo vienetais. Galiu pagrįsti savo nuomonę, tyrimo rezultatus. Moku pristatyti atliktą užduotį.”, „ sėkmingai mokausi ir tinkamai taikau savo gamtamokslines sąvokas, turiu ir galiu pagrįsti savo nuomonę, visuomet pristatau darbus ir tyrimu rezultatus.“

Apibendrinant galima teigti, kad projekto veiklos lavina mokinių bendrąsias kompetencijas, kritinį mąstymą, argumentuoto įsivertinimo gebėjimus. Ir tais atvejais, kai antrame etape pasirenkamas vertinimas balais yra mažesnis, kompetencijų aprašymo teiginiai rodo pasikeitusių mokymosi sąlygų vertinimą, požiūrį į asmeninius pasiekimus, savybes.

Kuratorė Renata Gavėnienė.